

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 07 0 K 019129 24 Kž
Sarajevo, 18.09.2024. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija mr Božidarke Dugonjić kao predsjednice vijeća, Jasmine Begić i Hurije Muratović kao članova vijeća, uz sudjelovanje Mevlide Šeta kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih A.H. i A.M., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama kantonalne tužiteljice iz Mostara i branitelja optuženih A.H. i A.M., izjavljenim protiv presude Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 019129 21 K od 29.11.2023. godine, nakon održane sjednice vijeća u prisutnosti federalne tužiteljice Alme Tirić, braniteljice optuženog A.H., advokata Denise Gačanin, optuženog A.M. i njegovog branitelja, advokata Velimira Marića, a u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog A.H., dana 18.09.2024. godine, donio je

P R E S U D U

Žalbe kantonalne tužiteljice iz Mostara i branitelja optuženih A.H. i A.M. odbijaju se kao neosnovane, pa se presuda Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 019129 21 K od 29.11.2023. godine, potvrđuje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 019129 21 K od 29.11.2023. godine, optuženi A.H. i A.M. su oglašeni krivim da su radnjama opisanim u izreci te presude učinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: KZ SFRJ), za koje su primjenom istih zakonskih propisa, te čl. 41., 42. i 43. preuzetog KZ SFRJ osuđeni i to: optuženi A.H. na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, a optuženi A.M. na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci.

Istom presudom, optuženi su na temelju člana 202. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP FBiH) obavezani na plaćanje troškova krivičnog postupka, o čijem iznosu će se temeljem člana 200. stav 2. ZKP FBiH donijeti posebno rješenje.

Protiv ove presude žalbe su izjavili kantonalna tužiteljica iz Mostara, braniteljica optuženog A.H., advokat Denisa Gačanin iz Sarajeva i branitelj optuženog A.M., advokat Velimir Marić iz Mostara.

Žalbom kantonalne tužiteljice iz Mostara (u daljem tekstu: kantonalna tužiteljica), prvostepena presuda je osporena zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji u odnosu na oba optužena, s prijedlogom da se ona preinači i optuženim A.H. i A.M. za krivično djelo za koje su oglašeni krivim, izreknu kazne zatvora u dužem trajanju od onih izrečenim pobijanom presudom.

Braniteljica optuženog A.H. žalbom osporava prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, s prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači i njen branjenik oslobodi od optužbe za krivično djelo za koje je oglašen krivim ili da se ta presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Žalbom branitelja optuženog A.M. prvostepena presuda je osporena zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači i ovaj optuženi oslobodi od optužbe za krivično djelo za koje je oglašen krivim ili da se ta presuda ukine i, kako se u žalbi navodi, odredi održavanje pretresa.

Federalna tužiteljica je podneskom broj T07 0 KTRZŽ 0004738 24 2 od 29.01.2024. godine predložila da se žalbe branitelja optuženih A.H. i A.M. odbiju kao neosnovane, a da se žalba kantonalne tužiteljice uvaži, prvostepena presuda preinači i optuženim izreknu kazne zatvora u dužem trajanju od izrečenih.

Na sjednici vijeća ovog suda održanoj u smislu člana 319. stav 3. ZKP FBiH u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog A.H., federalna tužiteljica je ostala kod navoda i prijedloga iz citiranog podneska. Branitelji optuženih A.H. i A.M. su također ostali kod osnova, razloga i prijedloga iz svojih žalbi, koje su ukratko i obrazložili. Optuženi A.M. se izjasnio da prihvata navode i prijedloge iz žalbe svog branitelja, kao i njegovo izlaganje na sjednici vijeća.

Međutim, obrazlažući žalbu na sjednici vijeća, branitelj optuženog A.M. je izašao van njenih okvira, dodajući određene navode koje žalba nije sadržavala, a koji se odnose na to da je njegov branjenik u kritično vrijeme tek navršio 18 godina i postao punoljetan, da nije imao nikakvo vojno znanje niti iskustvo, pa da to, prema stavu branitelja, upućuje na zaključak da ovaj optuženi nije mogao shvatiti značaj i posljedice događanja iz tog ratnog vremena, zatim da je onaj ko je mobilizirao optuženog A.M., odgovoran za eventualna dešavanja koja se tiču ovog optuženog. Zatim je istakao i to, da je kritičnog dana njegovom branjeniku naređeno da dođe na P. radi obavljanja nekog posla u prodavnici, pri čemu on nije znao za neku grupu ljudi koja bi nešto drugo radila.

Kako se iznesenim navodima ne obrazlažu navodi sadržani u žalbi branitelja optuženog A.M., nego je takve navode branitelj ovog optuženog iznio tek na sjednici vijeća u žalbenom postupku, onda se takvi navodi nisu mogli uzeti u razmatranje, jer su podneseni van zakonskog roka za podnošenje žalbe protiv prvostepene presude.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda kantonalne tužiteljice i branitelja optuženih, kao i po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženih povrijeđen krivični zakon u smislu člana 321. ZKP FBiH, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Nisu osnovani žalbeni prigovori braniteljice optuženog A.H. da je sud u pobijanoj presudi propustio utvrditi postojanje unutrašnjeg sukoba, a da to predstavlja uvjet za primjenu člana 3. stav 1. tačka a) IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.09.1949. godine, koja odredba se primjenjuje isključivo na sukobe koji nemaju međunarodni karakter i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Ovo stoga, jer je nasuprot stavu iz žalbe, prvostepeni sud na stranama 31. i 32. pobijane presude dao sasvim jasne i određene razloge o tome zašto smatra da je predmetno krivično djelo učinjeno za vrijeme postojanja oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba, te se nasuprot stavu iz žalbe, izjasnio zašto nalazi da je i na teritoriji općine K., uključujući i širi rejon sela P. (što je mjesto učinjenja predmetnog krivičnog djela), postojao oružani sukob između oružanih snaga Armije Republike BiH i Hrvatskog Vijeća Odbrane, pa kako su dati razlozi o tim odlučnim činjenicama, nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju braniteljica žalbom ukazuje.

Također se neosnovano žalbom braniteljice optuženog A.H. u žalbi prigovara, da u pobijanoj presudi nisu dati razlozi o postojanju uzročne veze između radnji optuženih kao učinitelja i oružanog sukoba, jer je postojanje te uzročne veze sud utvrdio u pobijanoj presudi (strana 32. pasus peti obrazloženja) pozivajući se na dokaze iz kojih to proizilazi, pa kako su i u odnosu na te odlučne činjenice dati razlozi, nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju braniteljica neosnovano ukazuje u žalbi.

Isto se odnosi i na žalbenu tvrdnju braniteljice da je njen branjenik oglašen krivim da je učinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ, ali da u izreci pobijane presude nije navedeno da su optuženi A.H. i A.M. kao saizvršitelji učinili to krivično djelo, te da ni u obrazloženju presude nisu dati razlozi u tom pravcu i da je time prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Nasuprot stavu iz žalbe, u činjeničnom opisu krivičnog djela iz izreke pobijane presude jasno proizilazi da su optuženi A.H. i A.M., zajedno učestvujući u radnjama izvršenja učinili krivično djelo za koje su oglašeni krivim, jer se riječ „zajedno“ izričito i više puta navodi u tom dijelu izreke presude. Kako saizvršiteljstvo u smislu člana 22. preuzetog KZ SFRJ postoji, ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način zajednički učine krivično djelo, iz toga slijedi da je saizvršiteljstvo opisano u činjeničnom opisu izreke pobijane presude, odnosno da su optuženi, kao saizvršitelji, učinili predmetno krivično djelo. Stoga nije osnovan žalbeni prigovor da u izreci pobijane presude nije opisano saizvršiteljstvo, iako je optuženi A.H. oglašen krivim za krivično djelo iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. preuzetog KZ SFRJ. Također, kako je sud u obrazloženju pobijane presude dao razloge o tim odlučnim činjenicama, odnosno zašto nalazi da su optuženi prilikom izvršenja krivičnog djela postupali kao saizvršitelji (strane 39. i 40. obrazloženja), onda se neosnovano žalbom braniteljice prigovara da nisu dati razlozi u tom pravcu, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koju braniteljica optuženog A.H. u žalbi ukazuje.

Nadalje, ne mogu se prihvatiti ni žalbeni navodi kojima braniteljica optuženog A.H. u žalbi ističe da se u izreci pobijane presude navodi da je njen branjenik učinio predmetno krivično djelo „u svojstvu pripadnika samostalne vojne formacije „Z.“ Armije R BiH“, ali da sud ne navodi iz kojih je to dokaza utvrdio pripadnost ovog optuženog toj vojnoj formaciji, jer takvih dokaza i nema u spisu, nego da se sud samo očitovao o njegovoj pripadnosti Armiji RBiH, pa da je iz tog razloga izreka pobijane presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima presude, te da u presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama i da su time učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) i d) ZKP FBiH.

Suprotno stavu iz žalbe braniteljice, valja najprije istaći da je u izreci pobijane presude navedeno da se inkriminisan događaj desio „Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba između vojske HVO-a i Armije BiH“, a tek onda slijedi svojstvo optuženih kao pripadnika samostalne vojne formacije „Z.“ Armije RBiH. Nadalje, iz obrazloženja pobijane presude (strane 32. do 35.) proizilazi da je sud naveo i cijenio dokaze iz kojih proizilazi pripadnost optuženih vojnoj formaciji Armije R BiH, kao jedne od strana u sukobu. U tom smislu, sud je osim materijalnih dokaza iz kojih je utvrdio da su optuženi u kritično vrijeme bili pripadnici Armije RBiH i na koje se pozvao u pobijanoj presudi, cijenio i iskaz svjedoka oštećenog M.J., kao i svjedoka A.D., P.J., te V.Dž., iz kojih proizilazi da su optuženi bili pripadnici „Z.“ vojske i na osnovu kojih je utvrdio da su optuženi pripadali vojnoj formaciji navedenoj u izreci pobijane presude, pa nisu učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, na koje braniteljica žalbom ukazuje.

Paušalnim se ocjenjuju daljnji žalbeni navodi braniteljice optuženog A.H. da je izreka pobijane presude nerazumljiva i kontradiktorna sama sebi i da ne sadrži sve što je potrebno da se djelo optuženog odredi, te da presuda ne sadrži razloge zbog kojih je donijeta i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, jer u žalbi nije navedeno u čemu se konkretno ogledaju nedostaci izreke pobijane presude, odnosno koje to elemente ne sadrži izreka pobijane presude, niti je argumentirano u odnosu na koje odlučne činjenice nisu dati razlozi (osim onih o kojima je prethodno bilo riječi), pa se takvi žalbeni navodi, nisu mogli ni ispitati od strane ovog suda. Ovo iz razloga, jer ovaj sud kao drugostepeni, u skladu sa članom 321. ZKP FBiH, nije ovlašten da na postojanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka pazi po službenoj dužnosti.

Nisu prihvatljivi ni žalbeni navodi braniteljice optuženog A.H. da sud u pobijanoj presudi provedene dokaze nije cijenio pojedinačno i u međusobnoj povezanosti sa drugim dokazima, jer ovaj sud nalazi da je u obrazloženju pobijane presude izvršena takva ocjena dokaza u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH, te se sud sasvim određeno izjasnio koje dokaze prihvata i zašto, kako to i propisuje odredba člana 305. stav 7. ZKP FBiH (strane 32. do 38. obrazloženja). U tom smislu, nije prihvatljiva ni tvrdnja iz žalbe da sud nije cijenio razlike u iskazima oštećenog datih na glavnom pretresu i u istražnom postupku u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH „gdje oštećeni, nakon 30 godina izvodi zaključak ko je pucao u njega, iako to nije vidio, niti ima neposrednih svjedoka“, jer navodi oštećenog M.J. sa glavnog pretresa da je prema okolnostima događaja zaključio da je optuženi A.H., kritične prilike pucao u njega, nasuprot stavu iz žalbe, nisu suprotni njegovom iskazu u istražnom postupku, obzirom da oštećeni, opisujući taj dio događaja, navodi da je jedino A.H. (koga su oslovljavali sa Dž.) imao u rukama pušku, koju je spustio pored sebe da oštećenog može držati, dok je optuženi A.M. svoju pušku ostavio u vozilo, a treće lice je odbacilo pušku i držalo nož, da se nekako uspio oteti od optuženih koji su ga držali i počeo da bježi, te nakon što je pogođen i pao, dotrčala su sva trojica (optuženi i treće nepoznato lice koje je prethodno

držalo nož da ga zakolje), a jedino je A.H. zvani Dž. držao u ruci pušku. Iz tog razloga, neosnovanim se ocjenjuje žalbeni navod braniteljice da je sud propustio određeno se izjasniti da li u iskazima svjedoka oštećenog M.J. datim u istrazi i na glavnom pretresu postoji nesaglasnost, te koji iskaz prihvata i zašto, jer sud nije našao postojanje nesaglasnosti u njegovim iskazima, niti je u žalbi ukazano u čemu se ogleda ta nesaglasnost. Naime, sud je iskaz oštećenog prihvatio, jer je isti u skladu sa drugim provedenim dokazima, te se izjasnio zašto smatra prihvatljivim određena odstupanja u iskazima svjedoka, pa i svjedoka M.J., kojim razlozima se žalba i ne bavi, niti ih osporava, pa nisu učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH i iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, kako braniteljica neosnovano smatra u žalbi.

Nisu osnovani ni žalbeni prigovori braniteljice optuženog A.H. da se pobijana presuda zasniva na nezakonitim dokazima, koji su uloženi u spis u fotokopiji, čija autentičnost i vjerodostojnost nije potvrđena i to na sljedećim dokazima: Uvjerenje o plaćama pripadnika Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine za A.H., Obrazac VOB-1 za osobu A.H., Matični karton VOB-2 za osobu A.H. i Jedinični karton VOB-3 za osobu A.H., smatrajući da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Naime, identične žalbene prigovore je braniteljica ovog optuženog isticala i na glavnom pretresu, o kojima se prvostepeni sud očitovao u pobijanoj presudi (strana 32. obrazloženja), te i po ocjeni ovog suda pravilno takve prigovore ocijenio neosnovanim, s obrazloženjem da su svi navedeni dokumenti izdati od nadležnog državnog tijela koje je i ovjerilo fotokopije pojedinačnih dokumenata. I ovaj sud nalazi da je svaki od navedenih dokaza na koje žalba ukazuje, dostavljen Kantonalnom tužiteljstvu HNK Mostar od strane Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata FBiH uz popratni akt od 25.12.2012. godine, u kojem je navedeno da se dostavljaju ovjerene kopije dokumenata vojne evidencije, i svaki od tih dokumenata sadrži pečat tog državnog organa uz naznaku: „Da je ova kopija vjerna originalu koji se nalazi u arhivi Grupe za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze Zenica, tvrdi i ovjerava, u potpisu Šef grupe F.H.. Stoga su neprihvatljivi žalbeni navodi da su navedeni dokazi, odnosno isprave dostavljene u neovjerenoj fotokopiji, jer nisu ovjerene od strane notara i sl., jer i ovaj sud nalazi da su sve te isprave dostavljene u ovjerenim fotokopijama, čije ovjere je izvršio izdavalac tih isprava i koje u smislu člana 289. stav 3. ZKP FBiH predstavljaju dokaze na kojima se može zasnivati presuda, pa je bez osnova žalbena tvrdnja braniteljice da se pobijana presuda zasniva na nezakonitim dokazima i da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Također je bez osnova žalbeni prigovor braniteljice ovog optuženog da je sud učinio istu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, jer je presudu zasnovao na zapisniku o prepoznavanju osoba sačinjenom dana 30.10.2020. godine, koji je nezakonit, jer prepoznavanje nije izvršeno u skladu sa članom 99. stav 3. i 4. ZKP FBiH, da je njen branjenik bio dostupan sve vrijeme i da nije bilo razloga, niti zakonskog osnova za prepoznavanje putem fotografija. Isto tako, ovaj sud je ocijenio neosnovanim i žalbeni navod braniteljice da je nezakonita i radnja prepoznavanja izvršena na zapisnik o saslušanju svjedoka M.J. od 04.06.2007. godine, jer je prepoznavanje vršeno na osnovu printanih fotografija, a nije ni sačinjen zapisnik o prepoznavanju osoba.

Naime, odredbom člana 99. stav 3. ZKP FBiH je propisano da, ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok osobu ili predmet tražit će se od njega prvo da ih opiše ili da navede

znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim osobama, odnosno ako je to moguće - zajedno s predmetima iste vrste. Stavom 4. navedene odredbe je propisano da, ako prepoznavanje nije moguće u skladu sa stavom 3. ovog člana, prepoznavanje će se izvršiti na osnovu prepoznavanja fotografija te osobe ili predmeta postavljenih među fotografijama svjedoku nepoznatih osoba ili predmeta iste vrste.

U konkretnom slučaju, iz zapisnika o prepoznavanju osoba od 30.10.2020. godine proizilazi da isti sadrži navode da će temeljem člana 99. stav 4. ZKP FBiH, oštećeni M.J. vršiti prepoznavanje osoba na temelju fotografija osumnjičenih, postavljenih među fotografijama svjedoku nepoznatih osoba, iz razloga što nije moguće prepoznavanje temeljem člana 99. stav 3. ZKP FBiH, na način da se svjedoku pokažu osumnjičeni zajedno sa drugim njemu nepoznatim osobama, jer je od momenta izvršenja krivičnog djela protekao vremenski period od 27 godina, u kojem periodu se morfološki izgled osoba u bitnim detaljima promijenio. Dalje proizilazi da je svjedok oštećeni M.J. prethodno opisao fizički izgled osobe pod nadimkom Dž. i osobe A.M., a potom među pokazanih sedam fotografija muškog spola, prepoznao tada osumnjičenog A.H. zvanog Dž. na fotografiji pod oznakom „C“ i tada osumnjičenog A.M. na fotografiji pod oznakom „G“, koji zapisnik je i potpisao. Slijedom toga, neprihvatljiva je žalbena tvrdnja braniteljice da je njen branjenik bio dostupan sve vrijeme i da nije bilo razloga, niti zakonskog osnova za prepoznavanje putem fotografija, jer i ovaj sud nalazi da radnja prepoznavanja u tim okolnostima (nakon proteka vremena od 27 godina) navedenim u zapisniku o prepoznavanju osoba, opravdava primjenu odredbe člana 99. stav 4. ZKP FBiH, u kojem pravcu se povodom istovjetnog prigovora braniteljice izjasnio i prvostepeni sud (strana 36. pobijane presude), pa se suprotni žalbeni prigovori braniteljice kao neosnovani, nisu mogli uvažiti.

Nadalje, kako iz obrazloženja pobijane presude (strana 37.) proizilazi da je prvostepeni sud utvrdio da Zapisnik o saslušanju svjedoka M.J. od 04.06.2007. godine u kojem je ovaj svjedok dao svoj iskaz, kojom prilikom se nakon predočavanja fotografija od strane kantonalne tužiteljice, svjedok izjašnjavao o tome ko se nalazi na tim fotografijama, iako zapisnik ne sadrži opis osobe (ili osoba) koja će se prepoznavati prije pokazivanja fotografija svjedoku, pa je zaključio da se takva radnja prepoznavanja ne može prihvatiti kao zakonit dokaz i shodno tome presudu nije ni zasnovao na tom dokazu, onda je bez osnova žalbeni prigovor braniteljice da se pobijana presuda zasniva na nezakonito provedenoj radnji prepoznavanja, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH na koju žalbom ukazuje. Iz navedenih razloga, žalbom braniteljice optuženog A.H. nije dovedena u pitanje zakonitost pobijane presude.

Prema daljim žalbenim navodima braniteljice ovog optuženog, „prvostepeni sud nije cijenio svaki dokaz pojedinačno i u međusobnoj vezi, što ima za posljedicu pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje“, zatim da je sud „*in peius* ocjenom dokaza propustio utvrditi suštinska pitanja u konkretnom slučaju, te na taj način onemogućio optuženom očitovanje o činjenicama i okolnostima koje su bitno odlučujuće za njegovo presuđenje“ i da su na taj način povrijeđena njegova ustavna i konvencijska prava.

Međutim, ovakvi uopšteni žalbeni prigovori ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude, jer ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud provedene dokaze cijenio kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, kako to i propisuje odredba člana 296. stav 2. ZKP FBiH, dok u žalbi nije konkretno ukazano u vezi kojeg dokaza je izostala takva ocjena u pobijanoj presudi. Isto se odnosi i na žalbene tvrdnje o izostanku utvrđivanja suštinskih

pitanja od strane prvostepenog suda, jer braniteljica ne argumentira koja su to suštinska pitanja, kao i to, u čemu je optuženi bio onemogućen da se očituje, pa se takvi žalbeni navodi, usljed paušalnosti, nisu mogli ni ispitati.

Nadalje, kako se sud u obrazloženju pobijane presude (strane 41. pasus zadnji i 42. pasus prvi) očitovao o tome zašto smatra da su optuženi predmetno krivično djelo učinili sa direktnim umišljajem, onda se ocjenjuju neosnovanim žalbeni navodi braniteljice optuženog A.H. da je u pobijanoj presudi izostalo očitovanje suda o postojanju subjektivnih elemenata krivičnog djela za koje je njen branjenik oglašen krivim.

Pravilnost pobijane presude nije dovedena u pitanje žalbenom tvrdnjom braniteljice da se ona zasniva isključivo na iskazu svjedoka oštećenog M.J., ali da je sud propustio cijeliti pouzdanost i vjerodostojnost provedenog prepoznavanja optuženog od strane ovog svjedoka, jer je sud dao razloge zašto prihvata taj dokaz, a ne prihvata istovjetne prigovore braniteljice (strane 36. i 37. pobijane presude), a ti razlozi žalbom nisu dovedeni u pitanje, pa ih kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Osporavajući dalje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, braniteljica optuženog A.H. ponavlja prigovore istaknute u okviru žalbenog osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pa kako se ovaj sud o tim prigovorima prethodno očitovao, isti razlozi vrijede i u odnosu na ove prigovore.

Žalbom braniteljice nije dovedena u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka oštećenog M.J., ukazivanjem da je ovaj svjedok na zapisnik u istrazi iz 2007. godine prepoznao osobu H.L. zvani P., za kojeg se izjasnio da je učestvovao u izvršenju predmetnog krivičnog djela, iako H., na glavnom pretresu negira da je bio pripadnik Z. jedinice i da je bio u selu P., te da je oštećeni na isti način pogrešno prepoznao i njenog branjenika kao osobu koja je učestvovala u izvršenju krivičnog djela.

Kako se ovaj sud prethodno izjasnio zašto smatra neosnovanim žalbene prigovore braniteljice optuženog A.H. da je sud zasnovao presudu na nezakonito provedenoj radnji prepoznavanja iz zapisnika o saslušanju svjedoka M.J. od 04.06.2007. godine u kojem se ovaj svjedok izjašnjavao o tome ko se nalazi na predloženim fotografijama, iz istih razloga su neosnovani i žalbeni prigovori braniteljice ovog optuženog koji se odnose na to, da je svjedok na tom zapisniku prepoznao osobu H.L. zvani P., jer je prvostepeni sud ocijenio nezakonitim dokazom i prepoznavanje te osobe od strane svjedoka M.J. i na tom dokazu nije zasnovao presudu. Pri tome se ima u vidu da je braniteljica istovjetne žalbene prigovore isticala i tokom glavnog pretresa, o kojima se sud očitovao u pobijanoj presudi (strana 38.), a dati razlozi žalbom nisu dovedeni u pitanje. Stoga vjerodostojnost iskaza svjedoka M.J. ne može biti dovedena u pitanje ukazivanjem u žalbi na dokaz koji je sud ocijenio nezakonitim i koji nije ni cijenio kod donošenja presude.

Na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, nisu od utjecaja ni žalbeni prigovori braniteljice optuženog A.H. da niko od svjedoka nije identificirao njenog branjenika kao osobu koja je došla po oštećenog, iako je u kafani tada bilo više osoba, nego da su se svjedoci izjašnjavali da je stražar prozvao oštećenog po imenu, govoreći mu da izađe, a ne optuženi A.H., kao što oštećeni navodi u svom iskazu. Najprije valja istaći da optuženi nisu oglašeni krivim za nezakonito lišenje slobode oštećenog M.J., niti je od odlučnog značaja to ko je prozvao oštećenog da izađe, nego dalje radnje optuženih koje se odnose na nečovječno postupanje prema oštećenom i njegovo mučenje. Osim toga, sud se o

identičnim žalbenim prigovorima očitovao u obrazloženju pobijane presude (strana 37. pasus zadnji i strana 38. pasus prvi), a ni ovi razlozi se žalbom braniteljice ne osporavaju, pa ih kao pravilne prihvata i ovaj sud, tako da vjerodostojnost iskaza oštećenog, tim žalbenim navodima nije dovedena u pitanje.

Ne mogu se prihvatiti ni žalbene tvrdnje kojim braniteljica nastoji dovesti u pitanje pouzdanost i vjerodostojnost iskaza oštećenog M.J., navodima da nije bilo drugih svjedoka koji bi potvrdili ko je u njega pucao, te da je neprihvatljiv stav suda da drugooptuženi i treće lice nisu držali oružje, jer je, i po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud savjesno cijenio iskaz oštećenog (kako onaj na glavnom pretresu, tako i onaj dat u istrazi), a u vezi sa prigovorima odbrana optuženih, dovodeći ga u vezu sa drugim provedenim dokazima koji njegov iskaz potvrđuju. Kako se braniteljica ne bavi datim razlozima suda, onda pravilnost takve ocjene, žalbom nije uspješno osporena.

I na kraju, neprihvatljiv je paušalan žalbeni stav braniteljice optuženog A.H. da dokazi na kojima je zasnovana pobijana presuda „nemaju potrebnu snagu pouzdanosti i uvjerljivosti“ i da je sud pogriješio donoseći osuđujuću presudu, jer je trebao primijeniti princip *in dubio pro reo*. Naime, ovaj sud nalazi da iz navoda žalbe proizilazi da je braniteljica nezadovoljna datim razlozima i zaključcima do kojih je došao prvostepeni sud, ali to samo po sebi ne znači da je prvostepeni sud kod ocjene izvedenih dokaza trebao primijeniti navedeno načelo iz odredbe člana 3. stav 2. ZKP FBiH. S tim u vezi, ovaj sud ukazuje da pogodovanju optuženom kroz načelo *in dubio pro reo*, ima mjesta samo kada se kod suda i pored brižljive i savjesne ocjene dokaza, opravdano pojavi sumnja u pogledu postojanja činjenica (koje moraju biti odlučne) koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke od odredaba krivičnog zakonodavstva, što u konkretnom predmetu nije slučaj, imajući u vidu razloge navedene u pobijanoj presudi na kojima je prvostepeni sud zasnovao svoj zaključak o krivnji optuženog A.H. za krivično djelo za koje je oglašen krivim, iz kojih ne proizilazi da je sud bio u sumnji u pogledu postojanja tih odlučnih činjenica, pa se suprotni žalbeni navodi braniteljice ocjenjuju neosnovanim.

Ni žalbeni navodi braniteljice optuženog A.H. da je u pobijanoj presudi učinjena povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka a) ZKP FBiH nisu prihvatljivi, jer braniteljica postojanje te povrede obrazlaže navodima da je u prethodnom dijelu žalbe ukazala na nepostojanje elemenata krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva i da radnje opisane u izreci presude, uopće ne predstavljaju krivično djelo. Kako je ovaj sud našao neosnovanim žalbene navode braniteljice koji se odnose na žalbene osnove bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, onda samo pozivanje u tom dijelu žalbe na prethodne žalbene navode i žalbena tvrdnja da djelo opisano u izreci pobijane presude ne predstavlja krivično djelo, bez ikakve konkretizacije tih žalbenih navoda, predstavlja paušalne žalbene navode, koje ovaj sud nije mogao ni ispitati. S druge strane, valja istaći da ovaj sud, kao drugostepeni, u smislu člana 321. ZKP FBiH pazi po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženog povrijeđen krivični zakon, ali je utvrdio da takve povrede u pobijanoj presudi nisu učinjene.

Osporavajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj optuženog A.M. u žalbi prigovara da je izreka pobijane presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi i razlozima presude. Argumentirajući taj žalbeni stav, branitelj ističe da se činjenični opis djela odnosi „istovremeno“ na oba optužena, da taj opis mora biti jasan i mora se odnositi samo na njegovog branjenika, te da je jedino konkretno opisano da je optuženi A.H. pucao u oštećenog.

Ovi žalbeni navodi ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Nasuprot stavu iz žalbe, prema izreci pobijane presude, optuženi A.H. i A.M. su inkriminisane radnje poduzimali zajedno (tako što su oštećenog, kao npr. „.....zajedno više puta snažno udarali nogama obuvenim u vojničke čizme i kundacima pušaka..... potom ga svi zajedno udarali nogama obuvenim u vojničke čizme po leđima i bubrezima, a po dolasku u središte sela, zajedno sa još pet nepoznatih vojnika Armije BiH nastavili ga udarati..... pa su ga zajedno čvrsto držali za ruke dok je ovaj nepoznati vojnik pripremao nož..... itd.), dakle da su postupali kao saizvršitelji, pa nema nerazumljivosti izreke presude na koju branitelj optuženog A.M. ukazuje i time nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Što se tiče navoda branitelja da je izreka pobijane presude kontradiktorna sama sebi i razlozima presude, u žalbi je izostala bilo kakva konkretizacija tih žalbenih navoda, pa kako ovaj sud kao drugostepeni, na postojanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka ne pazi po službenoj dužnosti, onda se ti žalbeni navodi, usljed paušalnosti, nisu mogli ni ispitati.

Osporavajući prvostepenu presudu zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, branitelj optuženog A.M. u žalbi prigovara da „iz provedenih dokaza ne proizilaze odlučujuće činjenice koje su propisane procesnim i materijalnim zakonom, odnosno njihov skup ne predstavlja činjenično stanje“. Obrazlažući dalje taj žalbeni osnov, branitelj potom citira dijelove činjeničnog opisa krivičnog djela iz izreke pobijane presude, stavljajući akcenat na navode „svi zajedno“, „zajedno udarali“, „naredili mu“ itd., a potom iznosi stav da su u odnosu na njegovog branjenika na neodređen način opisane radnje koje mu se stavljaju na teret, jer se više puta ponavljaju riječi „naredili; udarali; svi zajedno udarali; počeli ispitivati; po njihovoj naredbi“. Branitelj smatra da navedene radnje nisu mogli učiniti oba optužena istovremeno, da je naredbe mogla da izdaje samo jedna osoba i to osoba koja je imala zapovjednu dužnost u konkretnom događaju.

Ni ovi žalbeni navodi nisu osnovani.

Iako branitelj navedene prigovore podvodi pod žalbeni osnov pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ipak se njima ponovno suštinski ukazuje na nerazumljivost izreke pobijane presude iz istih razloga, o čemu se ovaj sud prethodno očitovao u okviru žalbenog osnova bitne povrede odredaba krivičnog postupka, cijeneći te prigovore neosnovanim, jer navodi na koje branitelj žalbom ukazuje, predstavljaju opis postupanja optuženih u saizvršiteljstvu.

Nadalje, svoju tvrdnju iz žalbe da iz provedenih dokaza ne proizilaze odlučne činjenice, branitelj obrazlaže navodima da niko od svjedoka nije naveo da je optuženi A.M. naređivao, udarao i ispitivao oštećenog M.J., da je ostalo nepoznato ko je imao zapovjednu vojnu dužnost u ovoj grupi vojnih osoba i da nije poznato ko je naredio sa višeg nivoa da se oštećeni kao civilna osoba nezakonito odvede iz kafane S., da je ostalo nepoznato šta su u ovom događaju radile još dvije neidentifikovane osobe, jesu li one udarale, naređivale i ispitivale, i kako je moguće da se radi o neidentifikovanim osobama, kada su njihova imena poznata javnosti. Branitelj s tim u vezi ukazuje da najveći stepen krivnje ima zapovjednik koji je zapovjedio da se oštećeni odvede iz kafane, te stražar u toj kafani, ali da ove osobe nisu optužene, niti su ispitane kao svjedoci, pa da je iz tih razloga, činjenično stanje u pobijanoj presudi pogrešno utvrđeno.

Ovi žalbeni navodi ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

Nasuprot stavu iz žalbe, okolnosti da je optuženi A.M. ispitivao oštećenog M.J. gdje mu je puška „G.“ i brat, zatim postavljao pitanja prijeteći da će ga streljati ukoliko ne odgovori, te mu naređivao da nosi kamen u rukama podignutim uvis iznad glave, da ga je udarao nogama zajedno sa optuženim A.H., kao i drugim neidentifikovanim osobama, proizilaze iz iskaza svjedoka oštećenog M.J., kojeg je prihvatio prvostepeni sud i čiju ocjenu je izvršio u skladu sa odredbom člana 296. stav 2. ZKP FBiH, pa je netačna žalbena tvrdnja da niko od svjedoka nije potvrdio da je optuženi A.M. naređivao, udarao i ispitivao oštećenog. Pri tome se ima u vidu da su radnje za koje su oglašeni krivim, optuženi poduzimali kako u vozilu, tako i na drugim lokacijama, gdje nije bilo očevidaca, pa je u tim okolnostima oštećeni i ranjen pucanjem iz puške od strane optuženog A.H., kojem događaju je, osim optuženih i oštećenog, prisustvovao samo nepoznati pripadnik Armije RBiH, koji je prijetio oštećenom da će ga zaklati.

Nadalje, nasuprot stavu iz žalbe branitelja optuženog A.M., optuženi nisu oglašeni krivim zbog nezakonitog lišenja slobode oštećenog M.J., nego zbog drugih konkretnih radnji koje i po ocjeni ovog suda predstavljaju nečovječno postupanje i mučenje civilne osobe, pa imajući u vidu na koga se odnosi optužnica i za koje radnje su optuženi oglašeni krivim, u konkretnom predmetu je sasvim irelevantno da li je i ko naredio „sa višeg nivoa“ da se oštećeni M.J. kao civilna osoba nezakonito odvede iz kafane S., kao i tvrdnja iz žalbe da najveću odgovornost snosi zapovjednik. S tim u vezi, ovaj sud podsjeća da se u smislu odredbe člana 295. stav 1. ZKP FBiH, presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Imajući to u vidu, neprihvatljivim se ocjenjuje ukazivanje na odgovornost drugih osoba koje nisu optužene u ovom krivičnom postupku. I na kraju, okolnost da se u izreci presude spominju i dvije neidentifikovane osobe, nema utjecaja na pravilnost pobijane presude. Iz navedenih razloga, ni žalbom branitelja optuženog A.M. nije dovedena u pitanje pravilnost pobijane presude.

Ispitujući pobijanu presudu u odluci o kazni u vezi sa žalbenim prigovorima kantonalne tužiteljice i braniteljice optuženog A.H., a po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 323. ZKP FBiH i u vezi sa žalbom branitelja optuženog A.M. koji nije izjavio žalbu u tom pravcu, ovaj sud je našao sljedeće:

Kantonalna tužiteljica u žalbi prigovara da su optuženim izrečene preblage kazne, ukazujući koju to okolnost sud nije mogao cijiniti olakšavajućom na strani oba optužena, a koju je propustio cijiniti kao otežavajuću okolnost, ali žalbom ne osporava utvrđenje suda o postojanju osobito olakšavajućih okolnosti na strani oba optužena, koje opravdavaju ublažavanje kazni ispod zakonom propisanog minimuma za predmetno krivično djelo. S tim u vezi, osnovano kantonalna tužiteljica u žalbi ukazuje da sud protek vremena od 30 godina, sam po sebi nije mogao cijiniti kao olakšavajuću okolnost optuženim, jer se ta okolnost ne može cijiniti olakšavajućom u predmetima ratnih zločina. Također je osnovano ukazano da je sud propustio cijiniti nastale posljedice po oštećenog, da je trpio velike bolove od premlaćivanja, mučenja i ranjavanja, moleći optužene da ga ubiju, te da je zbog toga 100% invalid druge kategorije (što proizilazi iz iskaza oštećenog i medicinske dokumentacije na koju se poziva sud u pobijanoj presudi iz koje slijedi da je oštećeni u inkriminisanom zadobio teške tjelesne povrede opasne po život). Međutim, iako se osnovano žalbom kantonalne tužiteljice ukazuje da sud protek vremena nije mogao cijiniti olakšavajućom okolnosti, te

osnovano ukazuje na postojanje otežavajuće okolnosti koju sud nije cijenio, a koja se odnosi na težinu nastale posljedice, to po ocjeni ovog suda ne dovodi u pitanje pravilnost izrečenih kazni optuženim A.H. i A.M., jer su te okolnosti dovoljno došle do izražaja u izrečenim kaznama.

Ni žalbom braniteljice optuženog A.H. nije dovedena u pitanje pravilnost izrečene kazne ovom optuženom, jer se neosnovanom ocjenjuje žalbena tvrdnja da je sud kod odmjeravanja kazne njenom branjeniku cijenio kao otežavajuće okolnosti premlaćivanje, mučenje i teško ranjavanje civila, iako je te okolnosti cijenio i kod utvrđivanja postojanja krivičnog djela, pa da se jedne te iste okolnosti ne mogu dvostruko vrednovati. Ovo stoga, jer iz pobijane presude, kako je prethodno rečeno, slijedi da je sud cijenio otežavajućom okolnosti ponavljano (opetovano) premlaćivanje i mučenje čak i teško ranjenog civila, dakle ne samo premlaćivanje i mučenje (što bi predstavljalo obilježje predmetnog krivičnog djela ratnog zločina), nego opetovano premlaćivanje i mučenje teško ranjenog civila, dakle ono što prelazi mjeru za postojanje krivičnog djela, dok ranjavanje civila samo po sebi, nije cijanjeno kao otežavajuća okolnost. Ni žalbena tvrdnja braniteljice da je sud propustio cijaniti mladost optuženog A.H. kao olakšavajuću okolnost, navodima da je on imao svega 22 godine u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije prihvatljiva, jer se ta životna dob optuženog prema procesnom zakonu ne odnosi na kategoriju mlađe punoljetne osobe (do 21 godine života) što bi sud bio dužan cijaniti kod odmjeravanja kazne, nego je u pitanju punoljetna osoba. Stoga ovaj sud nalazi neosnovanim žalbene navode braniteljice da je ovom optuženom izrečena prestroga kazna.

Ovaj sud je u smislu člana 323. ZKP FBiH po službenoj dužnosti ispitao odluku o kazni koju je pobijanom presudom optuženom A.M. izrekao prvostepeni sud, pa je imajući u vidu sve okolnosti koje su od utjecaja na odmjeravanje kazne, našao da je kazna zatvora za predmetno krivično djelo u trajanju od dvije godine i šest mjeseci pravilno odmjerena.

Imajući u vidu prethodno izneseno, ovaj sud nalazi da su izrečene kazne zatvora optuženom A.H. u trajanju od četiri godine i A.M. u trajanju od dvije godine i šest mjeseci pravilno odmjerene i da u svemu odgovaraju težini krivičnog djela i okolnostima pod kojim su krivično djelo učinili i da su neophodne i dovoljne za ostvarenje svrhe kažnjavanja, pa se suprotni žalbeni navodi kantonalne tužiteljice i braniteljice optuženog A.H., nisu mogli uvažiti.

I na kraju, neprihvatljivim se ocjenjuju neargumentirani žalbeni navodi braniteljice optuženog A.H. da je pobijanom presudom povrijeđena odredba člana 202. stav 4. ZKP FBiH, jer je sud propustio cijaniti loše materijalne prilike optuženog, da je porodičan, nezaposlen, te da nema imovine, odnosno sredstava od kojih bi izdržavao sebe i vanbračnu suprugu i da sve navedene okolnosti upućuju na zaključak da bi obavezivanjem optuženog na plaćanje troškova krivičnog postupka bilo dovedeno u pitanje izdržavanje njegove porodice. Ovo stoga, jer je odredbom člana 202. stav 1. ZKP FBiH propisano da, kad sud optuženog oglasi krivim izreći će u presudi da je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka, kao što je i postupio prvostepeni sud. Nadalje, stavom 4. navedene odredbe je propisano, da u odluci kojom rješava o troškovima, sud može osloboditi optuženog dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivičnog postupka iz člana 199. stava 2. tač. od a) do h) ovog zakona, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava. Obzirom da svoju tvrdnju da je optuženi nezaposlen, bez ikakvih prihoda i imovine, braniteljica optuženog A.H. ničim ne argumentira, niti su tokom postupka izvedeni dokazi u tom pravcu, onda se ne može prihvatiti paušalan žalbeni navod da je prvostepeni

sud, iz razloga na koje u žalbi ukazuje, postupio suprotno odredbi člana 202. stav 4. ZKP FBiH. Međutim, ovaj sud skreće pažnju na mogućnost koja proizilazi iz drugog dijela odredbe člana 202. stav 4. ZKP FBiH, a kojom je propisano da, ako se ove okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima (ako bi plaćanjem troškova bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava), sudija može donijeti posebno rješenje kojim oslobađa optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Slijedom svega navedenog, na osnovu člana 328. ZKP FBiH odlučeno je kao u izreci presude i žalbe kantonalnog tužitelja i branitelja optuženih A.H. i A.M., ovaj sud je odbio kao neosnovane.

Zapisničar
Mevlida Šeta, s.r.

Predsjednica vijeća
mr Božidarka Dugonjić, s.r.